

TARİHTE TÜRK POLİS TEŞKİLATI SEMPOZYUMU

Editörler : Dr. Muammer GÜL Dr. Mustafa KANDEMİR

Polis Twhi ilkBu/uşuyor

Polis Akademisi Yayınları
Ankara, 2013

TARİHTE TÜRK POLİS TEŞKİLATI
SEMPOZYUMU

Polis Akademisi Yayınları

Ankara, Ağustos 2013

ISBN: 978-605-4619-17-7

Polis Akademisi Başkanlığı
Necatibey Cad. No: 108 Anıttepe,
06580, ANKARA
Tel: +90 (312) 462 90 65/92
Fax: +90 (312) 462 90 95
Web: www.pa.edu.tr

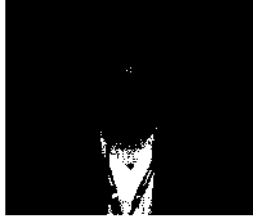
Her hakkı saklıdır, izin alınmadan tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik, ya da fotokopi yoluyla veya başka herhangi bir yöntem ile basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Referans verilerek akademik amaçla kullanılabilir. Bu kitaptaki görüş ve düşünceler bölüm yazarlarının kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Polis Akademisi'nin veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görüşleri olarak kabul edilemez.

Baskı Yeri:

Pulat Basımevi Kağıt Ambalaj Gıda Paz. Tic. San. Ltd. Şti.
Gersan Sanayi Sit 2306 Sok. No : 66 Batıkent / ANKARA
Tel: 0.312 257 46 59 Fax : 0.312 256 60 02
info@pulatbasimevi.com

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	5
GİRİŞ	7
AÇILIŞ VE PROTOKOL SUNUMLARI	13
PROF. DR. MEHMET METİN HÜLAGÜ.....	15
İBRAHİM AZCAN.....	19
PROF. DR. REMZİ FİNDIKLI.....	23
PROF. DR. HALİL İNALCIK.....	31
I. OTURUM	33
ANADOLU'DA ASAYİŞİN TARİHİ.....	35
II. OTURUM	55
POLİS KÜLTÜRÜNÜN TARİHSEL VE SOSYALİK ÖZELLİKLERİ.....	57
KARAGÖZ VE HAYET.....	57
TÜRK POLİS TARİHİ.....	57
MİLLÎ VE İZMİR.....	57
DEĞERLENDİRME.....	57
KONUDA POLİS İŞLERİ BAKANLIĞI.....	57
OSMANLI DEVLETİ.....	57
(KARAGÖZ VE HAYET).....	57
III. OTURUM	235
İSLAMİYETTEN ÖNCE.....	235
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE EMNİYET TEŞKİLATI'NDA SIVİLLEŞME (1909-1918).....	235
SELÇUKLULARDA KOLLUKLA İLGİLİ MESLEKLER.....	261

Yrd. Doç. Dr. Kasım TATLILIOĞLU
Bingöl Üniversitesi Öğretim Üyesi

1973'te Çorum Sungurlu ilçesi Tatlı Köyünde doğdu. 1995'de Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünden mezun oldu. Aynı bölümde Yüksek Lisans (Master) öğrenimini 2000'de bitirdi. Yine aynı bölümde Doktora tptimini 2010 yılında tamamladı. 2010 yılından beri Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümünde görev yapmaktadır.

Türk Polis Teşkilatı'nın Yapılanması ve Tarihten Günümüze Üstlendiği Misyon ve Sorumluluk Üzerine Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme

1. Giriş

Devlet olarak örgütlenmiş toplumlarda, toplum düzeninin ve güveninin ağlanması devletin en başta gelen ödevidir. Devletin bu ödevi, ulusal savunma ihtiyacı ile birlikte devlet kadar eskidir. Tarih boyunca çeşitli devletler kurmuş olan Türkler kamu düzeni ve güvenliğini ulusal savunma -e birlikte yürütmüşlerdir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Osmanlı İmparatorluğunda meydana gelen değişimler, suç ve suçluluk anlayışındaki değişimler zabıta teşkilatının değişime uğramasına sebep oldu.

Zamanın ihtiyacı göz önüne alındığında devletin güvenliği; iç ve dış olarak her hangi bir ayrıma tabi tutulmuyordu. Zamanın devletlerinde c büyük tehdit dış tehdit olarak algılandığından mevcut yapılanmalar da dış tehditlerin giderilmesi doğrultusunda yapılandırılmıştı. Bu devirlerde i güvenlik konularıyla ilgilenen ve Türk tarihinin önemli şahsiyetlerinde! olan "Subaşılar" askeri nitelikli zabıta amirleriydiler (APK, 2002). Değişen ve gelişen dünyamızda toplumun ihtiyaçları sürekli olarak değişmektedir (Gül & Kaptı, 2011). Bugün, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak varlığını sürdüren Türk Polis Teşkilatı, bünyesinde merkez, taşra ve yurt dışı kuruluşlarını bulundurmaktadır. Bazı hizmet birimleri için bölge kuruluşları da oluşturulmuştur. Bugün itibarıyla, Türk polisinin sorumluluk alanı belediye sınırları içerisindedir. Polisin sorumluluk alanı dışındaki bu yerlerde ise, bu görevler jandarma teşkilatı tarafından yürütülmektedir.

Bunun yanı sıra polisin önleyici, koruyucu ve yardım edici görevler olmak üzere idari görevleri de bulunmaktadır. Bütün bu görevler yerine getirilirken, çağdaş hukuk devleti ilkelerinden hareketle, insan haklarına saygılı bir çizgi izlenmesi ilke edinilmiştir. Bu çerçevede eğitime önem verilmiş, polisin eğitim düzeyi yükseltilerek kalitesi artırılmış ve eğitim amaçlı çok sayıda personel yurt dışına gönderilmiştir. Aynı yöndeki çalışmalar kesintisiz ve aynı yönde devam etmektedir (Göksu & Sözen & Çevik, 2008). Türk zabıtası tarihten gelen gücünü, devleti oluşturan yönetim biçiminin gücünden almaktadır. Türk Milleti'nin tarihi ile şekillenen güçlü kuruluşlardan olmasının yanında Türk Kültür Tarihindeki yeri oldukça parlak olan Türk Emniyet Teşkilatı kuruluşundan başlayan ve günümüze uzayan süreçte tarihi bir rol ve sorumluluk üstlenmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü, rütbeleri polis memurluğundan başlayıp emniyet genel müdürlüğüne kadar uzanan, tüm il ve ilçelerde örgütlenmiş, kırsalda görevini askeri polis olan jandarmaya bırakmış, kentte ise görevi kendisi yöneten iç güvenlikten sorumlu devlet teşkilatıdır. 10 Nisan 1845 tarihinde temeli atılmıştır (<http://tr.wikipedia.org/wiki>). Türk Polis Teşkilatı (TPT) tarihsel gelişimi boyunca sürekli daha iyiye ulaşma çabası ve gayreti içerisinde olmuştur. Bu amacı gerçekleştirebilmek için Polis eğitimi alanında devamlılık gösteren bir dinamizmden söz edebiliriz. Teşkilatın birçok biriminde hizmet kalitesinin artması ve birçok yeniliğin gerçekleştirilmesi hususunda gayretler dikkati çekmektedir (Zengin, 2011).

Bu bildiriye, Türk Polis Teşkilatı'nın yapılanması ve tarihten günümüze kadar üstlendiği görev ve sorumluluk üzerine sosyal psikolojik bir araştırma yapılmıştır. Bu alanda literatür taraması yapılarak bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

i Türk Polis Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimine Genel Bir Bakış

2.1. Eski Türklerde Polis

İDÜS tarihi Türk tarihi ile başlamıştır. Eski Türklerde kamu düzen ve güvenliği •Berî Subaşı'lar tarafından yürütülmüştür. Kabile halinde yaşadıkları «önemde Türkler, orduyu sevk ve yönetenlere "**Subaşı**" adını vermişlerdir. **Minen** en eski Subaşı, VIII. asra ait Tonyukok Kitabesi'nde ismi yazılı olan İlkagan'dır. Eski Türklerde kamu düzeni ve güvenliği belli yasalara uygun olarak yürütülmüştür. Oğuz Han'ın "Oğuz Türesi", Cengiz Han'ın "Uluğ Yısa", Timur'un "Tüzükkat"ı o devirlerin belli başlı hukuk kuralları örnek :t_ırak gösterilebilir. Bu yasalarda, suçların önlenmesi kadar işlenen suçlarda «-çuların yakalanmasına da önem verilmiştir. Eski Türklerde Polis Teşkilatı, askeri teşkilat içinde yer almış ve Askeri özellikler göstermiştir.

2-2. Osmanlılarda Polis (1299-1453 Dönemi)

Eski Türklerde olduğu gibi Osmanlı Türkleri'nde de Polis Teşkilatı, Askeri Teşkilat kadrosu içinde yer almış, Askeri amirler aynı zamanda Polis Amiri i'larak da görev yapmışlardır. Osman Bey Karahisar'ı ele geçirdiği zaman, sentin yönetimini oğlu Orhan Bey'e vermiş ve onun yanına arkadaşı olan Gündüz Alp'i de Subaşı olarak tayin etmiştir. Bu kişi bugünkü anlamda ilk Polis Amiridir. Subaşılar barış döneminde savaş için gerekli olan askerleri disipline etmek ve eğitmekle birlikte, kentin dirlik ve düzenini sağlamışlar, savaş zamanında ise yetiştirdikleri kıtalara komuta etmişlerdir.

2.3. 1453-1826 Dönemi

Emniyet makamları; Sadrazam, Yeniçeri ağası, Falakacı, Cebecibaşı ve Cebeciler, Kaptanpaşa, Topçubaşı ve Topçular, Bostancıbaşılar, Kadı ve Böcekbaşı'ndan oluşmuştur. En büyük sorumlu olan Yeniçeri Ağası, suç işleyenleri Falakacılara dövdürmüş ve hapsedirmiştir. Falakacılar, Yeniçeri Ağasının emri altında, falaka taşıyan acemi oğlanlardan oluşmuştur. Taşrada ise, Kapıkulu ve Eyalet Askerleri iç düzen ve güvenliğin sağlanmasından sorumlu tutulmuş, şehir ve kasabalarda Kollukçular, Yasakçılar, Bekçiler, Edirne Şehri ve çevresinde Bostancı Ocağı, Halep ve çevresinde Çöl Beyleri polis hizmeti görmüşlerdir.

2.4. 1826-1845 Dönemi

Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında kaldırılmasından sonra, İstanbul'da Asakiri Muntazama-i Hassa (Asakir-i Mansure-i Muhammediye) isimli ve polisiye hizmetleri de yapmak üzere yeni bir Askeri Teşkilat kurulmuş, **Serasker** denilen bu teşkilatın komutanı, iç güvenliğin sağlanmasına ait Yeniçeri Ağası'nın yetkilerine sahip olmuştur. Böylece Yeniçeriler ve Yeniçeri Ağası yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye ve Serasker geçmiştir.

2.5. 1845-1879 Dönemi

Örgütlenme açısından ve uygulamadaki bu karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla 10 Nisan 1845'de (12 Rebi-ül evvel 1261) İstanbul'da "POLİS" adıyla bir teşkilat kurulmuş, yeni kurulan polis teşkilatının görevleri yine aynı tarihte yayınlanan Polis Nizamnamesi'nde belirtilmiş ve bu durum yabancı elçiliklere de bir yazıyla duyurulmuştur. 1846 yılında yayımlanan bir genelge ile polis hizmetlerinin Serasker tarafından yönetilmesinin askerlerin asıl görevlerini aksattığı belirtilerek yalnızca polis hizmetlerini yürütmek üzere ve seraskerlikten bağımsız olarak "Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı" ve polisle ilgili yasaları hazırlamak için, "Zaptiye Meclisi" kurulmuştur. Kısa bir süre sonra da bu meclis kaldırılmış ve yerine "Divan-ı Zaptiye" ve "Meclis-i Tahkik" kurulmuştur. Böylece hem İstanbul hem de illerin güvenlik işleri Zaptiye Müşiriyeti'nce yürütülmüş ve bu makam, teftiş memurlarıyla ikinci defa olarak 1867'de kurulmaya girişilen polis teşkilatının bağlı olduğu tek yer olmuştur. Bu Tevhid-i Zabıta Dönemi 1879 yılına kadar devam etmiştir.

2.6. 1879-1908 Dönemi

1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde Avrupa'daki örneklerle göre bir polis teşkilatı kurulmasına I. Meşrutiyet'in ilanından sonra oluşan hükümet programında yer verilmiş ve 1879'da Zaptiye Nezareti kurulmuştur. Bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkilerini yürütmüş olan Zaptiye Nezareti 1909'da kaldırılmıştır. 1845 yılında kurulan Polis Teşkilatı, 1867 ve 1879'dan sonra da 1881-1886-1898 ve 1907 yıllarında yapılan düzenlemelerle sürekli gelişmiş ve genişlemiştir.

Türk Polis Teşkilatı, kurulduğu 1845 yılından sonra devletin yapılanmasının gerisinde kalmamaya özen göstermiştir. 19.y.y.'in son çeyreğinde, Fransız

ihtilali ile dünyaya yayılan hürriyet ve bağımsızlık anlayışı ile birlikte ortaya akan bu yeni akımdan Osmanlı Devleti'nin de etkilenmesi sonucunda, Osmanlı yönetimi Abdülmecit zamanında, Paris'teki Polisiye Uygulama Nizamnamesi'ni 1845 tarihinde bu 17 maddelik nizamnameyi "Teftiş Memuru" adıyla Osmanlı Polis uygulamasını başlattı. Teftiş memurları Tophane Müşirliğine bağlanmıştır. Bu aynı zamanda polisin modern inlamda temelini oluşturan ilk teşkilat kanunu olarak kabul edilmektedir. 1913 yılında, 176 sayılı Osmanlı Devleti polisiye yapılanmasında çağdaş bir revizyona giderek "*Polis Nizamnamesi*" yürüdüğü konulmuştur (Çufalı, 2002). Daha sonra kurulan Zaptiye Nezareti uygulaması ile askeri ve polisiye hizmetlerin ayrıştırılması hızlandı. İlk olarak, 1890 yılı itibariyle İstanbul'da kurulan Emniyet Müdürlüğü uygulaması, 1893 yılına kadar ülkenin önemli şehirlerinde uygulanmaya başlanmıştır. Bu tarih itibarı ile de, teftiş memurluğu adından vazgeçilerek, asayiş ve güvenlik hizmetini yürütenler, "*Polis*" olarak anılmaya başlandılar. Emniyet Müdürlükleri'nin yaygınlaştırılması ile polisin eğitimi gündeme geldi. Bu sebebe bağlı olarak açılan polis okullarında, Emniyet Müdürlükleri'nde görev yapan polislerin ve ilk defa istihdam edilmek üzere alınan polislerin eğitilmesine başlandı (APK, 2002).

2.7.1908-1918 Dönemi

1908 yılında II. Meşrutiyet'in ilanı üzerine Fransız ve Alman Polis Teşkilatları esas alınarak Polis Teşkilatı'nın yeniden organize edilmesi kararlaştırılmış ve 22 Temmuz 1909 yılında çıkarılan "İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına Dair Kanun" ile 31 Mart Olayı'ndan sonra artık yaşaması imkânsız olan Zaptiye Nezareti kaldırılmıştır. Onun yerine Dâhiliye Nezareti'ne bağlı ve memlekete şamil polis işlerinin yürütülmesiyle görevli "*Emniyet Umumiye Müdürlüğü*" ve İstanbul Vilayetine bağlı bir polis müdüriyeti kurulmuştur. Emniyeti Umumiye Müdüriyeti, 1913 yılına kadar polis işlerini 1907 de çıkarılan Polis Nizamnamesi hükümlerine göre yürütmüş ve hükümleri İstanbul dâhil tüm ülke sathında uygulanmıştır. 9 Aralık 1913 tarihinde, Dâhiliye Nezareti Teşkilat Nizamnamesi çıkarılmış ve bu Nizamnamede Emniyeti Umumiye Müdüriyeti'nin görevi "Memleketin Emniyet ve İnzibatına taalluk eden her türlü umum ve muamelatı takip ve o baktaki muhaberatı idare ve polis teşkilat ve polis mekteplerini idare etmek" olarak belirlenmiştir. Bu kanunlarla hem teşkilat, hem de görev bazında ilave düzenlemelerle modern polise doğru gidiş sürmektedir (Bilgiç & Karakaya, 2002; <http://tr.wikipedia.org/wiki>).

Tanzimat'ın ilanıyla hız kazanan polisiye yapılanma, II. Meşrutiyet'in ılların birlikte bakışını Avrupa polis yapılanmasına çevirerek, oradaki **çağdaş** uygulamalardan da etkilenmeye başlamıştır. Bu doğrultuda, 1907 tarihinde "Polis Nizamnamesi" oluşturularak Osmanlı Dönemi zabıta yapılanması fa nizam ve intizam altına alınmaya çalışılmıştır. Bu nizamnamenin 8. **madd** ile "Polis, Serkomiser ve ikinci Komiser ve üçüncü komiser ve Korniş Muavini ve Polis Memuru namlarıyla beş kısma münkasımdır" **denilerdk** polis rütbeleri oluşturulmuştur (Bilgiç & Karakaya, 2002).

2.8. Kurtuluş Savaşı'nda Polis (30 Ekim 1918-29 Ekim 1923)

TBMM'nin kuruluşundan iki ay sonra bugünkü Emniyet **Gene** Müdürlüğü'nün temelleri atıldı. Böylelikle, iki yıl müddetle biri istanbul'da, biri de Ankara'da olmak üzere iki ayrı ama aslında aynı görevi üstlenen iki **basi** teşkilat tek bir teşkilat olarak görev yapmaya başladı. Sonuçta, savaş **döneminde** görev alanı İstanbul ile sınırlı kalan Emniyet Umumiye Müdüriyeti, **1922** tarihinde savaşın kazanılması sonucu Türkiye Cumhuriyeti'nin **başkenri** Ankara'da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü ile birleşti.

30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi'nden itibaren Mili Polis Teşkilatı'nını kurulduğu 24 Haziran 1920 tarihine kadar, bütün yurttta Osmanlı Devleti'rün polisi olarak hizmet etmiştir. Milli Polis Teşkilatı ise, bir yandan anayurdu işgal eden düşman devletlere, diğer yandan ayaklanarak yurdun iç güvenliğini bozan yerli işbirlikçilere ve bağımsız devlet kurma hayali peşinde koşan \T bu uğurda akla sığmayacak çılgınlıklar yapan Ermeni ve Rum azınlıklara karşı başarılı bir şekilde mücadele etmiştir. Ayrıca, Türk Polisi, işgal altında bulunan bölgelerde emniyet ve asayişin korunması ve suç faillerinin meydana çıkarılmasında da başarılı çalışmalar yapmışlardır. Milli mücadele sırasında polis kadrosu oldukça düşmüş ve bu nedenle 1922 tarih ve 1379 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kadroda mürettep üyelerin noksanlığından dolayı polis divanının kurulması mümkün olmayan vilayet ve müstakil livalardan, divan kurulmasına lüzum hâsıl oluncaya kadar polislerle ilgili soruşturma ve cezaların polis teşkilatının amiri tarafından ifa ve o yerin en büyük mülkiye memuru tarafından tasdik olunması, en büyük polis amirinin cezalandırmayı gerektiren bir hali görüldüğü takdirde, soruşturmanın en büyük mülkiye memuru tarafından yaptırılması ve onun vereceği kararın Emniyet Umumiye Müdürlüğünce onaylanmasından sonra uygulanması kabul olunmuştur (www.adanakspmyo.pol.tr/index.php/genel, Erişim tarihi: 15.10.2012).

2.9. Cumhuriyet Dönemi

5u yeni kuruluşun kadrosu zamanın şartları doğrultusunda yetersizdi. Bütün bu :<._msuzluklara rağmen Ankara'da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü süratle furuluşunu ikmal ederek, ülkeninasayışvegüvenliğinis Sağlamadabaşan gösterdi, emniyet Teşkilatı'nın yapılanmasını düzenleyen 19 Mayıs 1930 tarihli '*Dahiliye Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun*' yürürlüğe girdi. Bu kanuna göre; Emniyet Genel Müdürlüğü; ülkenin genel güvenliğiyle -ğraşan Birinci Şube, idari, belediye ve adli işlerle uğraşan İkinci Şube, özlük şieri, eğitim-öğretim, saymanlık, donatım işlerini yürütmek üzere iki bürodan Dışan Üçüncü Şube, yabancılarla ilgili işlerle uğraşmak üzere üç bürodan >.uşan Dördüncü Şube, zabıtaya ait teknik, istatistik ve yayın işleriyle uğraşan • iki bürodan oluşan Beşinci Şube ile teşkilatın haberleşme hizmetlerini ^İrutmek, iş sahiplerinin müracaatlarını kabul ve sonuçlandırılmasını izlemek -zere kurulan Evrak Bürosuyla birlikte altı kısımdan oluşmaktaydı. Ancak, II Mayıs 1953 tarihinde 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununun yürürlüğe onularak, trafiğin düzenini ve denetimini sağlamak üzere Trafik Zabıtası iuruldu. Değişen dünya şartlarında toplumsal olayların artış göstermesi jzerine 1965 yılında çıkarılan "Toplum Zabıtası Kurulması Hakkında Kanun" ile il emniyet müdürlükleri bünyesinde toplumsal olaylara müdahale rmek üzere Toplum Zabıtası Müdürlükleri kuruldu (www.adanakspmyo.pol.r/index.php/genel, Erişim tarihi:15.10.2012).

3. Günümüzde Türk Polisi'nin Suç ve Suçluyla Mücadelesi

emniyet Genel Müdürlüğü Merkez ve 81 ilde teşkilatlanmış olup konularına göre uzmanlaşmış alt birimlere ayrılmıştır. Suç türlerinin değişken olması neticesi polis teşkilatında da bu değişen suç ile mücadele edebilmek için her geçen gün yeni uzmanlık birimleri oluşturulmaktadır. Türkiye'deki kolluk kuvvetleri, Başbakanlık komutası altında İç İşleri Bakanlığı'na bağlıdır. Türkiye'deki başlıca kolluk kuvvetleri Türk Polis Teşkilatı, Jandarma, Milli istihbarat Teşkilatı ve Kamu Güvenliği Müsteşarlığı, Gümrük Muhafaza, ?ahil Güvenlik, Orman Muhafazadır. Bunun yanı sıra Geçici köy korucusu ve Belediye Zabıtası olmak üzere iki yerel kolluk kuvvet daha vardır (<http://r.wikipedia.org/wiki>).

Suçla mücadelede uluslararası işbirliğinin zorunlu olarak görüldüğü günümüzde yine bu mücadelede "*Uluslararası Eğitim İşbirliği*"nin gerekliliği gerek kamu, gerekse akademik çevreler tarafından vurgulanmaktadır (Gül

& Kaptı, 2011). Farklı siyasal düzenlemeler, tarihi gelişmeler ile sos/â ekonomik koşullar gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak farklı toplumlarda **suca** mücadele yolları önemli şekilde değişebilir. Bunun nedeni, ülkelerin **külriad** alt yapılarının suç sürecini farklı şekillendirmesi olarak kabul edilebilir, aşamada ilk olarak suçun önlenmesi ve takibi polis güçlerine verilmi Kolluk güçleri, dünyada genel olarak polis olarak adlandırılmakraic Bunun yanında bazı ülkelerde ise, polisin yanında jandarma gibi askeri **poi** olarak kabul edilen iç güvenlik güçleri vardır. Ceza adalet sistemi açısından hepsinin yaptığı kolluk hizmetidir. 2. aşamada ise suçla mücadelede **kişinâ** ya cezalandırıldığı veya serbest kaldığı yargılama süreci gelmektedir. 3. ve s« aşamada ise, hapisanelerin başlıca rol oynadığı hüküm giyen kişilerin **ıslak** edilerek yeniden topluma kazandırılması sürecidir (Göksu & Sözen & Çevik» 2008). Polisin diğer hizmet alanı trafiktir. Trafik hizmetlerinin ekonomik n sosyal yaşantıyı doğrudan etkilediğini dikkate alan polis teşkilatı, şehir **içi** ve şehirlerarası yollarda trafiğin aksamaması ve trafik kazalarının önlenmes için son yıllarda yoğun bir faaliyet içine girmiştir (Göksu & Sözen & Çevik, 2008).

1984 yılında başlayan PKK terörü gittikçe yoğunlaşarak, 1990 yıllarda ülkenin en öncelikli sorunları arasında yer almıştır. Bunun için, ilk olarak Özel Harekât ve Terörle Mücadele Timleri kurulmuştur. Terör olaylarını önlemek, teröristleri etkisiz hale getirmek ve rehin alma olaylarında operasyonel müdahalelerde bulunmak amacıyla ilk olarak 1983 yılında Asayiş Dairesi Başkanlığı bünyesinde, merkezde "Özel Harekât Şube Müdürlüğü". Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde ise "Özel Harekât Grup Amirlikleri*" kurulmuştur. 1986 yılında Terörle Mücadele ve Harekât Dairesi Başkanlığı'nın kurulmasından sonra Özel Harekât Şube Müdürlüğü, 1987 yılında Asayiş Dairesi Başkanlığı bünyesinden alınarak bu başkanlığa bağlanmıştır. Bölücü terör olaylarının artması sonucunda da Özel Harekât birimi personel sayısı arttırılarak 1993 yılında *Özel Harekât Dairesi Başkanlığı* kurulmuştur. Özel Harekât Timleri, modern ve ağır silahlarla donatılmış, askeri üniformalı olup, en az 3 ay süreli özel harekât kursundan geçmiş personelden oluşmaktadır (EGM, 2000). Siyaset ve bürokrasideki yozlaşma, rüşvet ve kayırmacılığın artması, mafya tipi örgütlenmeler gibi durumlar sonucunda *"yolsuzluk ekonomisttim* ortaya çıkması ile 1996'dan sonra Polis Teşkilatı içerisinde "Organize Suçlarla Mücadele Birimi" kurulmuştur.

3.1. Türk Polis Teşkilatı'nda Suçla Mücadele Politikası

Türk Polis Teşkilatı'nda günümüzde suçla mücadele 2 boyutlu olarak yapılmaktadır:

1- Önleyici güvenlik hizmetlerinin gerçekleştirilmesiyle suçun ortaya çıkışını engellemek ve 2- Eğer suç ortaya çıkmışsa buna tepki olarak, gerekli idari ve adli işlem ve eylemleri gerçekleştirmek. Birincisine önleyici (proaktif) polislik, ikincisine de tepkisel (reaktif) polislik denmektedir. Bugün birçok dünya ülkesinde bu iki ana gruba ayrılmıştır (Seyhan 2002).

Tepkisel polislik, polis teşkilatının bir suç işlendikten sonra, harekete geçerek raile karşı ilgili kanunları uygulamasıdır. Burada suç, her nasılsa ortaya çıkmış bir problem olarak algılanmakta ve sosyolojik arka planı olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla, reaktif (tepkisel) polislik açısından suçun hangi sebep ve saiklerle ortaya çıktığı önemli olmadığından, suçun önlenmesi raaliyetleri de polislik metodunun önemli bir parçasını oluşturmamaktadır. Bu tür anlayış, daha çok otoriter polislik anlayışının bulunduğu ülkelerde görülmektedir. Otoriter polislik anlayışı, daha çok güvenlik hizmetinin sadece polis (Jandarma vs) tarafından sunulduğu ve toplumun gönüllü kurum ve kuruluşlarının çok fazla katılmadığı polislik anlaşılmaktadır (Aydın, 1996). Önleyici polislikte iş, polis teşkilatı suç işlenmeden önce harekete geçmektedir. Böylece suçun işlenmeden önceki, ortamı ele alınarak suçun işlenmesini önleyecek tedbirlerin alınması önem kazanmaktadır. Önleyici polislik daha çok demokratik yönetim geleneğine dayanan ve toplumun katılımına izin veren devletlerde görülmektedir. Bunlara en iyi örnekler Anglo-Sakson ülkeleridir (Akt: Göksu, Sözen, Çevik, 2008).

Toplumun polis yönetimine katılımının sağlanması anlamında kullanılan toplum destekli polislik suçun öncesine yönelik uygulamalara önem vermekte, suçun oluşumuna neden olan sorunların kökten çözümünü sağlamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle proaktif polislik yaklaşımı içinde değerlendirilmektedir. Polis-toplum ilişkilerinin yukarıda anılan sağlıklı remellerinin atılması bu tür bir anlayışın tesis edilmesini gerekli kılmaktadır (<http://tdp.bursa.pol.tr/index.php?s=tdp&ss=sosyal>, Erişim Tarihi: 03.11.2012). Bir yandan suçla mücadele edilirken diğer yandan kişi hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması da şarttır. Kişi hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınması ancak delilden sanığa ilkesinin uygulamada egemen olmasıyla mümkündür (<http://www.haberler.com/uluslararası-kriminal-polis-laboratuvarlari>).

Ancak, günümüzde polis teşkilatı önleyici güvenlik hizmetlerine ayrı önem vermektedir. Gerçekten bununla ilgili olarak, polis okulları mal yüksekokullarına dönüştürüldükten sonra önleyici hizmetler adında da konulmuştur (Karaman, 2002). Ayrıca, teşkilatın bazı şubelerinin önleri hizmetler şubesine dönüştürülme çabası başlamıştır. Önleyici güvenlik hizmetlerinin sunulmasında en önemli nokta suçun olduğu ortamın en iyi analiz ederek suçun ortaya çıkmasını engellemektir. Bu yönüyle bunun yapılabilmesi, polis-toplum ilişkilerinde gerçek bir güven ortamının oluşturularak toplumsal desteğin alınmasına bağlıdır. Bunun için, toplumla polis arasında, gerçek bir güven ortamının oluşturulması temel koşuldur.

Son zamanlarda, Türk Polis Teşkilatı, suçların işlenmeden önlenmesi amacıyla toplumun desteğini alabilmek için, bu ilişki seviyesini geliştirmek amacıyla bir dizi uygulamalar başlatmıştır. Bunlardan birisi her hafta düzenli olarak, kamuoyuna bilgi vermek amacıyla basın toplantıları düzenlenmesi ve bu genel müdür yardımcısının teşkilat adına sözcülük yapmasıydı. Bir süre sonra bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Diğer bir olumlu gelişme 2002 tarihinde, İçişleri Bakanı tarafından yayınlanan bir genelge ile "*Bürokratik Kültürden Vatandaş Odaklı Kamu Hizmeti Kültürüne Geçiş Programı*" adı altında bir proje çalışması başlatılmıştır. Bu proje ile amaçlanan en önemli şey, toplumun desteğini alarak kamu düzeninin sağlanmasını, bu düzenin bozulmasını önleyerek gerçekleştirmektir. Bu durum, ayrıca daha demokratik yöntem olarak görülmektedir. Toplum ile polis arasındaki ilişkinin asıl şekillenmesi, toplumun devlete bakış açısıyla ilgilidir.

Türk polisinin suçla mücadele ederken, değiştirmeye çalıştığı başka bir uygulama da sanıktan delile gitme yerine delilden sanığa gitme uygulamasıdır. Burada temel amaç, henüz şüpheli veya sanık durumundaki kişiyi zorlayarak, delil elde etme yöntemi terk edilerek o kişinin aslında suçsuz olduğu farz edilmektedir. Yıllarca, Türk polisi yakaladığı şüpheli ve sanıkları sorgulayarak delil elde etmekteydi. Ancak son zamanlarda, bununla ilgili olarak, delilden sanığa gitme yöntemi Türk Polis Teşkilatı'nda esas alınmaya başlanmıştır. Burada demokratik yönetim anlayışına ulaşmada önemli bir adımdır (Çevik, 2002). Adli olaylarda iki taraf vardır. Bunlar suçun mağduru ve failidir. Mağdur otomatik olarak yasal yardım görmekte ve şikâyeti toplum açısından vahamet teşkil etmesi halinde de kamu davasına dönüşmektedir. Diğerisi ise şüpheli olan kişidir. Suç işlemeden dolayı şüpheli olan kişiye toplumda iyi gözle bakılmamaktadır. Müşteki olan kişi koruyucu bir davranış beklerken, şüpheli ise suçluluk psikolojisinin izlerini taşıdığından çekingen bir tavır göstermektedir. Farklı iki davranış sergileyen taraflara karşı takınılacak üslubun birbirinden ayrı olması gerekmektedir (Azcan, 2008:10).

4. Türk Polis Teşkilatının Arması

Kaynak: EGM. (Emniyet Genel Müdürlüğü).

Türk Polis Teşkilatı'nın armasındaki semboller şu anlamlara gelmektedir: -Atatürkçülük, İyi ahlaklı, Faziletli, Nezaketli, Merhametli, İtaatli, Yurt sevgisi, İzzetinesfisi, Karakterli, Barışçı, Haysiyetli, Sabırlı, Doğru, Tarafsız, Mütevazı, Men, Cesur, Temkinli, Soğukkanlı, Güçlü, Bilgili, Vakarlı, Feragâtkâr, redakâr, İntizamlı, Adil, Azimli, Cumhuriyetçi, Yasaya saygılı, Yardımsever, Kültürlü, Diğergam, Ketum, Çalışkan, Bayrağa saygılı, Meslektaş sevgisi, • azife sevgisi, Meslek sevgisi, Amir sevgisi, Vadinde vefakâr, Haksever, Ulus sevgisi, Aile sevgisi, Disiplinli, Namuslu, Saygılı, Allah korkusu, Vicdan temizliği, Üniformaya saygılı, Temiz ve sıhhatli, Terbiyeli, İmtizaç, Sebatkâr ^Mesuliyetli (EMG, 2011:1).

4.1. 8 Köşeli Yıldız Nereden Geliyor?

Türk Polis armasındaki "*sekiz köşeli yıldız*", ilk defa Sultan Abdülaziz (1861-1986) "*Nişan-ı Osmani Şemsesi*" tarafından adıyla, devlet hizmetinde üstün başarılar göstermiş olan kişilere iftihar ve imtiyaz olarak verilen bir madalya şeklinde çıkartıldı. Bu "*sekiz köşeli yıldız*" daha sonra Türk Polisinin amblemi oldu. Yıldızın etrafını saran "*defne dalı*" da başarı, ün, şan, şöhret ve görkemi temsil ediyor. Amblemin en alt bölümündeki "*çift başlı kartal*" ise Selçuklu Devleti'nin (1040 - 1157) simgesi. Kartalın başlarından biri doğuya, diğeri çarıya bakıyor ve doğu-batı hâkimiyetini ifade ediyor. Ayrıca, "*çift başlı kartal*" iüç, kudret, özgürlük ve bağımsızlık anlamlarına geliyor.

5. Türk Polis Teşkilatı Tarihinden Örnek Şahsiyetler

5.1. Polis Mektebi Öğrencisi Mehmet Emin Efendi'nin Balkan Savaşı'na Katılmak İçin Verdiği İstifa Dilekçesi

Maruz-u bendeleridir. Çakerleri Trabzon mürettebatından olup polis mektebinde tahsil görmek üzere bu devre-i tedrisiyede mektebe geldim.

Sevgili vatanımıza hainane ve haisyane taarruz eden dört hükümet ile ilan-ı harbimizden dolayı kalplerde uyanan gayret-i diniye ve vataniye iktizası olarak muharebeye iştirak etmek, din ve vatan kardaşlarımıza iştirak etmek ve muavenette bulunmak üzere memleketimizin eşrafından peder-i bendeniz Besim Efendi, Arap Hafız ve Asım Efendiler beş yüz kişiyi mütecaviz nefsi Trabzon'dan temci etmiş gönüllü efradın el-yevm Trabzon'dan Dersaadet'e müteveccihen hareket ettiklerini mevsukan haber aldım. Pazartesi günü buraya gelmeleri muhakkaktır. Bunun için bu şerefül-alıyyü'lalaya nail olmak üzere istifamın kabul buyurulmasıyla Trabzon'dan mektebe kadar mesarif-ü zaruriyemle Teşrin-i evvel ihtidasından itibaren muhassasatımın ita buyurulmasına delalet ve inayet buyurulmasını kemal-i kemal teferruğla arz-ı istirham ve istida eylerim. Ol babda emr-ü ferman hazret-i men lehül emrindir... 12 Teşrin-i evvel 328, Dersaadet Polis Mektebi talebesinden Trabzon Mürettabatından 24 numrolu Mehmet Emin Bin Besim Mehmet Emin (EGM, 2011:285).

5.2. Mehmet Bahaeddin Efendi'nin Geçmişle İlgili Beyanı

Büyük Harbin sonlarında, 2. Şeria Meydan Muharebesinde akciğerlerimi delen bir şarapnel misketle ağır surette yaralanmış idim. İlk tedavilerimi müteakip tebdili havalı olarak beni memleketim olan Beypazarı'na gönderdiler. Sırtında gömlek bulunmayan bir malul ihtiyat zabiti olarak memleketime döndüğümde, annemin harb musibet ve mahrumiyetleri içinde gıdasızlık, doktorsuzluk yüzünden ölmüş olduğunu gördüm. Babam zerdali çekirdeğinden çıkarılan acı yağla pişirilmiş yemeklerle tegaddi ediyor ve kalabalık ailesi efradını bu suretle geçindiriyordu. Bu perişan hayata ben de katıldım. Ve bir müddet sonra mütareke addolundu. 11/11/1334 tarihinde terhis oldum (EGM, 2011: 330).

6. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde toplum üzerinde etki yapma gücüne sahip girdiler önceki dönemlerle kıyaslanamayacak düzeyde artmıştır. Bunlardan: hızlı kentleşme, göç ve teknolojik büyüme çok büyük sosyal değişimlere neden olmaktadır. Bütün bu gelişmeler sosyal dokuyu derinden etkilemektedir. Buna bağlı olarak toplum bir yandan yeni suç tipleriyle tanışırken, diğer yandan da suçların sert yükselişlerine tanık olmaya başlamıştır. Değişimin güzel görünen yüzü itibarıyla daha rahat bir yaşam sunulduğu zannedilmektedir. Diğer yandan da insanlar, daha mutsuz bir ortama doğru sürüklenmektedir. Dolayısıyla günümüz

dünyasında insanların kendilerini emniyette hissetmeleri; yani güvenlik algısı scmişle kıyaslanamayacak derecede çok büyük önem kazanmıştır (Azcan, y.77). Türk zabıtası tarihten gelen gücünü, devleti oluşturan yönetim r'.ciminin gücünden almaktadır. Türk Milleti'nin tarihi ile şekillenen güçlü CLTuluşlardan olmasının yanında Türk Kültür Tarihindeki yeri oldukça parlak : -m Emniyet Teşkilatı, kuruluşundan başlayan ve günümüze uzayan süreçte urihi bir rol üstlenmiştir (APK, 2002:9-11). Polis Teşkilatı'nın idari faaliyetleri İE ilgili uygulamalarda en fazla etken olan unsurlardan bir tanesi de Türk Devlet anlayışında var olan merkezîyetçi yapılanma ve zihniyettir (Göksu, 2002). Türk Polis Teşkilatı'nda kalitenin artırılması personel kalitesinin irtmasına bağlıdır. Polis eğitimi üzerine yazılmış makalelere baktığımızda, polis eğitiminin bir standarda kavuşturulması vurgulanmaktadır. İngiltere'de mevcut olan, CENTRJ5X (Central Police Training and Development Authority) isimli organizasyon gibi benzer bir oluşum gibi polis eğitiminde :ek otorite olan bir yapıya sahip olan ve çok başlılığa son veren bir yapıya Türk Polis Teşkilatı'nda ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz (Doğutaş, C, Dolu, O. & Gül, S.K. (2007). Türkiye, ulusal bir polis teşkilatına sahip olmasına rağmen standart bir polis hizmeti verilememesinden kaynaklanan bir takım sorunların varlığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Standart Polis Teşkilatı eğitiminin dünyada en güzel örneklerini ABD'de görmekteyiz (Doğutaş, Dolu & Gül, 2007).

Bugün itibariyle Türk Polis Teşkilatı dünyadaki gelişmeler paralelinde değişen şatlara göre kendini sürekli yenilemektedir. Halka hizmet etmeyi kendine temel amaç edinen Emniyet Teşkilatı Anayasada belirtilen Türk Devleti'nin temel niteliklerine uygun olarak görevlerini yerine getirmektedir. Polis Teşkilatı, demokratik ve hukuka saygılı bir ülkede halkın hizmetinde olan bir kurumdur. Bu açıdan gelişmiş ülkelerde polis, halkın üzerinde güç olmaktan çıkmış, halka hizmet eden bir kuruluşa dönüşmüştür. Türk polisi de son yıllarda özellikle bu yönde projeler üretip, bu değişime ayak uydurmaya çalışmaktadır (Çevik, 2008). Kolluk görevi yapan iç güvenlik birimlerinin modern devlette, devletin en önemli eli kolu olduğu ve vitrinin süslediği en önemli gerçektir. Bu bakımdan, insan haklarına saygılı ve demokratik yönetimin gereği, halkının hizmetinde olan bir iç güvenlik teşkilatı devletin ne kadar demokratik bir yapı ve anlayışta olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, demokrasinin niteliği ile iç güvenlik politikaları arasında doğrudan bir ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz. Türk yönetim sisteminin biçimsel olarak demokratik bir karakter çizmesi, otoriter olma özelliğini azaltmamıştır. Bu

otoriter karakter, Türkiye'de devletin polis ve diğer kolluk kuvvetleri eliyle kontrol ve güç kullanma (force) fonksiyonunu daha belirgin yapmakta, hizmet (service) fonksiyonunu ise daha geri planda bırakmaktadır. Bu durum, Türk devlet ve yönetim anlayışının açık bir yansımasıdır.

Bugün polis eğitimi konusunda önemli adımlar atarak kendi üniversitesini kurmuştur. Ayrıca, suçla mücadele politikalarında önleyici polisliğe verilen önem artmış ve suç önlemede halkın desteğinin alınmasına çalışılmaya başlanmıştır. Uluslararası ilişkilerin, AB'ye katılım süreci mevzuat ve uygulamada başrol oynayacaktır. Bugün arzu edilen polis, hukuk anlayışına sahip, toplumla kaliteli iletişim kurabilen, insan haklarına saygılı, **erik** değerlere bağlı, savunma taktiklerini benimsemiş, silah hâkimiyeti olan, temel bilgisayar becerilerine sahip ve özgüveni olan bir kamu görevlisidir.

KAYNAKÇA

AZCAN, İ. (2008). *Toplum Polisliği*. Polis Dergisi, EGM Yayın Katalog No: 446,14(56), 10-15.

AZCAN, İ. (2012). *Toplum Destekli Polislikte Yeni Bir Model "Çarşı ve Mahalle Bekçileri"*. Erişim Tarihi: 03.11.2012, <http://www.polisdergisi.pol.tr/index.php?option=com>.

BAL, I. (Temmuz-Ağustos-Eylül 2011). *PKK Yeni Türkiye'nin Zamanını Çalıyor*, Erişim tarihi: 16.08.2012, www.egm.gov.tr/polisdergisi.asp, Ankara:Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayın ve Basımevi Şube Müdürlüğü, Yayın No: 54.

BİLGİÇ, VK. & KARAKAYA, M. (2002). *Türk Polis Teşkilatının Tarihi Gelişimi*. Polis Bilimleri Dergisi, 4 (1-2), 171-186.

ÇEVİK, H. H. (2008). *Karşılaştırmalı Polis Yönetimi*. (Editör: H. Hüseyin Çevik). EGM, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü.

ÇUFALI, M. (2002). *Türk Polis Tarihi* (Editör: H. Hüsetin Çevik & Turgut, Göksu). *Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis*. Ankara: Seçkin Yayınları.

DOĞUTAŞ, C, DOLU, O. & GÜL, S.K. (2007). *İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'deki Polis Eğitimlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış*, Polis Bilimleri Dergisi, 9 (14), 1-20.

Emniyet Genel Müdürlüğü) (1991). *Polis 1990 Emniyet Genel*
- .-i: *Çalışmaları*, Ankara: APK Dairesi Başkanlığı Yayınları.

i Emniyet Genel Müdürlüğü) (2000). *2000 Yılında Türk Polisi*. Ankara:
fan¹ »eı Genel Müdürlüğü.

-M (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2002). *Osmanlıdan Günümüze*
zsn *Özlük Dosyaları*. Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama
t »Ljordinasyon Dairesi Başkanlığı (APK). Yayın No: 207. Ankara: EGM
: - -.evi

^M (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2011). *Türk Polis Teşkilatının*
tanlusunun 166. Yılında 166 Belge. Emniyet Genel Müdürlüğü. Arşiv ve
• :rcûmantasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara: Semih Ofset,

İM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2012). <http://www.egm.gov.tr/kiyafetler>.
- : :- *Polisimizi Tanıyalım*, Erişim Tarihi: 23.10.2012.

FETHİYE İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ, *Tarihte Polis Teşkilatı*, [http://](http://ver*.fethiye.pol.tr/index.php)
ver*¹.[fethiye.pol.tr/index.php](http://ver*.fethiye.pol.tr/index.php), Erişim Tarihi: 18.10. 2012.

:OKSU, T. (2002). *Türkiye'de Kentleşme ve Güvenlik Hizmetleri: Demografik*
T.-. *Yaklaşım*. 1. Uluslar arası İç Güvenlik Yönetimi Sempozyumu, 22-24 Ocak
I >.4, Polis Akademisi, Ankara.

GÖKSU, T. (2002). Türkiye'deki Yönetim Anlayışı ve Polis Davranışı.
Editör: H. Hüseyin Çevik & T. Göksu). Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis.
Ankara: Seçkin Yayınları.

GÖKSU, T, SÖZEN, S. & ÇEVİK, H. H. (2008). *Karşılaştırmalı Polis*
Yönetimi. (Editör: H. Hüseyin Çevik). EGM, Strateji Geliştirme Dairesi
Başkanlığı. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü.

KAPTI, A. & GÜL, SERDAR, K. (2011). *Polis Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*.
1. Baskı). Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Güvenlik Yönetimi Serisi:4.

KARAMAN, Ö. (2002). *Polis Eğitimi* (H.Hüseyin Çevik& Turgut Göksu).
Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis. Ankara: Seçkin Yayınları.

E JM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (1991). *Polis 1990 Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışmaları*, Ankara: APK Dairesi Başkanlığı Yayınları.

E ZM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2000). *2000 Yılında Türk Polisi*. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü.

EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2002). *Osmanlıdan Günümüze Polisimizin Özlük Dosyaları*. Emniyet Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı (APK). Yayın No: 207. Ankara: EGM Basımevi

EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2011). *Türk Polis Teşkilatının Kuruluşunun 166. Yılında 166 Belge*. Emniyet Genel Müdürlüğü. Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara: Semih Ofset,

EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü) (2012). <http://www.egm.gov.tr/kiyafetler.üpx#>, *Polisimizi Tanıyalım*, Erişim Tarihi: 23.10.2012.

FETHİYE İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ, *Tarihte Polis Teşkilatı*, <http://www.fethiye.pol.tr/index.php>, Erişim Tarihi: 18.10. 2012.

GÖKSU, T (2002). *Türkiyede Kentleşme ve Güvenlik Hizmetleri: Demografik Bir Yaklaşım*. 1. Uluslar arası İç Güvenlik Yönetimi Sempozyumu, 22-24 Ocak 2004, Polis Akademisi, Ankara.

GÖKSU, T. (2002). Türkiye'deki Yönetim Anlayışı ve Polis Davranışı. Editör: H. Hüseyin Çevik & T. Göksu). *Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis*. Ankara: Seçkin Yayınları.

GÖKSU, T, SÖZEN, S. & ÇEVİK, H. H. (2008). *Karşılaştırmalı Polis Yönetimi*. (Editör: H. Hüseyin Çevik). EGM, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü.

KAPTI, A. & GÜL, SERDAR, K. (2011). *Polis Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*. (1. Baskı). Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Güvenlik Yönetimi Serisi:4.

KARAMAN, Ö. (2002). *Polis Eğitimi* (H.Hüseyin Çevik& Turgut Göksu). *Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Tarihte Türk Polis Teşkilatı Sempozyumu

KARAMAN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ (2012). *Polisi Tanıyınız*, Tarihi: 22.10.2012, <http://www.basayla.karaman.pol.tr>,

KEMAL SERHADLI POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU. (2012), *Tarihi*. Erişim Tarihi: 15.10.2012, <http://www.adanakspmio.pol.tr/i.php/genel-bilgiler/polis-tarihi.html>.

TAŞTEKİN, E. (Temmuz-Ağustos-Eylül 2011). *Asayiş Hizmetleri Gam Notlar*. Erişim tarihi: 16.08.2012, www.egm.gov.tr/polisdersisi.asp Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayın ve Basımevi Şi Müdürlüğü, Yayın No: 547.

TURKİSHMİLİTARY. (2012). *Türk Polis Teşkilatı*. Erişim tarihi: 23.10.2012, <http://www.trmilitary.com/forum/viewtopic.php>,

ZENGİN, S. (2011). *Polis Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*. (1. Baskı). 1 *Dışı Lisansüstü ve Kısa Süreli Eğitimlerin Türk Polis Teşkilatı Hizmet Ve Eği, Kalitesine Katkıları*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Güvenlik **Yönetil** Serisi:4, 203-223.

<http://tr.wikipedia.org/wiki>, *Emniyet Genel Müdürlüğü*, Erişim Tarihi: 22.10.2012.

<http://tr.wikipedia.org/wiki>, *Türkiyedeki Kolluk Kuvvetleri*. Erişim Tarihi: 24.10.2012.

<http://www.forumgercek.com/showthread.php>, *Türk Polis Teşkilatının Armasının Anlamı Nedir?* Erişim tarihi: 24. 10.2012.

<http://tdp.bursa.pol.tr/index.php?s=tdp&ss=sosyal>, *Sosyal yaşam ve Polis*. Erişim Tarihi: 03.11.2012.

<http://www.haberler.com/uluslararasi-kriminal-polis-laboratuvarlari-4004067-haberi/>, Uluslararası Kriminal Polis Laboratuvarı Sempozyumu, İçişleri Bakanı İdris N. Şahin'in Açılış Konuşması, 10 Ekim 2012, Erişim tarihi: 03.11.2012